

Haninge kommun
Haningekommun@haninge.se

Beslut om vattenskyddsområde med föreskrifter för Pålamalm vattentäkt

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar om ny gräns och nya skyddsföreskrifter för Pålamalms vattenskyddsområde i Haninge, Botkyrka och Nynäshamns kommuner, Stockholms län.

Vattenskyddsområdet är indelat i primär skyddszon och sekundär skyddszon. Vattenskyddsområdets omfattning framgår av karta i separat bilaga.

För att tillgodose syftet med skyddsområdet meddelar Länsstyrelsen nedanstående skyddsföreskrifter som ska gälla inom vattenskyddsområdet.

Detta beslut ersätter tidigare beslut om vattenskyddsområde Pålamalm med tillhörande skyddsföreskrifter som meddelats enligt Österbygdens vattendomstol 24 oktober 1968 (AD 53/1967 aktbil. 83).

Föreskrifterna träder i kraft den 15 juni 2026. Föreskrifterna gäller även om de överklagas.

Skyddsföreskrifter

Definitioner

1 § I dessa föreskrifter avses med

avfall: alla föremål eller ämnen (inkl. massor) som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med,

befintlig verksamhet, befintlig anläggning: verksamhet eller anläggning som finns då dessa föreskrifter träder i kraft, med den utformning eller omfattning som den har när dessa föreskrifter träder i kraft,

grot: kortform för "grenar och toppar" efter en skogsavverkning,

hantering: tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, lagring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden,

plockhuggning: avverkning av spridda träd i skogen,

risk för förorening av grundvatten: en inte obetydlig eller ringa risk för negativ påverkan på grundvattnet genom tillförsel eller spridning av förorenande ämnen till mark eller vatten,

skogsmaskin: fordon med eller utan särskilda aggregat och som används för åtgärder i skogen,

traktor: ett motordrivet fordon med minst två hjulaxlar som är inrättat huvudsakligen för att dra ett annat fordon eller ett arbetsredskap. En traktor får vara utrustad för transport av gods och för befordran av passagerare,

tung buss: en buss med totalvikt över 3,5 ton,

tung lastbil: en lastbil med totalvikt över 3,5 ton,

växtnäringsämnen: naturgödsel, handelsgödsel, avloppsslam och andra ämnen som tillförs gröda i näringstillskottssyfte.

Petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor

2 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Anläggande av oljetankar eller cisterner i mark är **förbjudet**.
Undantag gäller för byte av befintliga oljetankar och cisterner i mark.
2. Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än 50 liter får inte ske utan **tillstånd**.
Undantag gäller för drivmedel i fordons, båtars och arbetsmaskiners bränsletankar.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

3 § Inom sekundär skyddszon får hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än 150 liter inte ske utan **tillstånd**. Undantag gäller för drivmedel i fordons, båtars och arbetsmaskiners bränsletankar.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Växtnäringsämnen

4 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Spridning av avloppsslam är **förbjuden**.
2. Yrkesmässig lagring av växtnäringsämnen är **förbjuden**.
3. Spridning av latrin från enskilda avloppsanläggningar får inte ske utan **tillstånd**.
4. Yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen får inte ske utan **tillstånd**.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

5 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Spridning av avloppsslam får inte ske utan **tillstånd**.
2. Ny yrkesmässig lagring av växtnäringsämnen får inte ske utan **tillstånd**.
3. Spridning av latrin från enskilda avloppsanläggningar får inte ske utan **tillstånd**.
4. Yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen får inte ske utan **tillstånd**.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Kemiska bekämpningsmedel

6 § Inom primär och sekundär skyddszon får hantering av kemiska bekämpningsmedel inte ske utan **tillstånd**. Undantag gäller för

1. hantering för hushållsändamål
2. hantering i samband med punktsanering mot ohyra och skadedjur.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Skogsbruk

7 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av bark, flis, spån, timmer, grot eller liknande längre än 18 månader är **förbjudet**. Upplag för kortare tid än 18 månader får inte ske utan **tillstånd**. Undantag från förbud och tillståndskrav gäller upplag för hushållsändamål.
2. Skogsavverkning med skogsmaskin får inte ske utan **tillstånd**. Undantag gäller för plockhuggning.

8 § Inom sekundär skyddszon får upplag av bark, flis, spån, timmer, grot eller liknande längre än 18 månader inte ske utan **tillstånd**. Undantag gäller upplag för hushållsändamål.

Avloppsanläggningar

9 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Inrättande av avloppsanläggning med utsläpp av WC-vatten till mark eller ytvatten är **förbjudet**.
2. Ändring av befintlig avloppsanläggning med utsläpp av WC-vatten till mark eller ytvatten får inte ske utan **tillstånd**.
3. Inrättande av avloppsanläggning för bad-, disk- och tvättvatten (BDT-vatten) får inte ske utan **tillstånd**.

10 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Inrättande av avloppsanläggning med utsläpp av WC-vatten till mark- eller ytvatten får inte ske utan **tillstånd**.
2. Ändring av avloppsanläggning med utsläpp av WC-vatten till mark- eller ytvatten får inte ske utan **tillstånd**.

Hantering av avfall

11 § Inom primär skyddszon är hantering av avfall eller massor som kan medföra risk för förorening av grundvatten **förbjuden**. Undantag gäller för

- a. avfall som uppkommit i egen verksamhet eller i enskilt hushåll som tillfälligt får lagras i avvaktan på

borttransport och på sådant sätt att risk för läckage minimeras

b. nederbördsskyddade kärl för kommunalt avfall.

12 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nya områden för hantering av avfall eller massor som kräver tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken får inte tas i anspråk.
2. Övrig hantering av avfall eller massor som kan medföra risk för förorening av grundvatten får inte ske utan **tillstånd**.
Undantag gäller för
 - a. avfall som uppkommit i egen verksamhet eller i enskilt hushåll som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risk för läckage minimeras
 - b. nederbördsskyddade kärl för kommunalt avfall.

Vägar, halkbekämpning och dammbindning

13 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av snö från områden utanför primär skyddszon är **förbjudet**.
2. Upplag av asfalt, oljegrus, vägsalt, saltinblandad sand eller saltinblandat grus är **förbjudet**.
3. Tillverkning av saltinblandad sand eller saltinblandat grus är **förbjuden**.
4. Halk- och dammbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.

14 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av snö från områden utanför vattenskyddsområdet är **förbjudet**.
2. Upplag av asfalt, oljegrus, vägsalt, saltinblandad sand eller saltinblandat grus får inte ske utan **tillstånd**.

3. Tillverkning av saltinblandad sand eller saltinblandat grus får inte ske utan **tillstånd**.
4. Halk- och dammbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.

Täktverksamhet samt mark- och anläggningsarbeten

15 § Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Materialtäkt är **förbjuden**.
2. Utfyllning, återfyllning eller andra mark- och anläggningsarbeten med massor som kan medföra risk för förorening av grundvatten är **förbjuden**.
3. Schaktning, sprängning, borrhning, pålning, spontning, utfyllning och andra liknande arbeten får inte ske utan **tillstånd**. Undantag gäller för
 - a. brådsakande arbeten för drift och underhåll av väg, fiber-, el- och teleledningar, vatten-, avlopps- eller fjärrvärmeledningar
 - b. mindre arbeten som kan ske utan risk för förorening av grundvatten.

Energianläggningar

16 § Inom primär och sekundär skyddszon får ny anläggning eller ändring av befintlig anläggning för lagring av eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg eller jord inte ske utan **tillstånd**.

Uppställning och tvätt av fordon

17 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Fordonstvätt är **förbjuden**. Undantag gäller för fordonstvätt som sker på sådant sätt att förorenat tvättvatten inte släpps ut till mark eller grund- eller ytvatten utan föregående rening.
2. Etablering av anläggning för fordonstvätt får inte ske utan **tillstånd**.

3. Anordnande av parkering för motorfordon med mer än 50 platser får inte ske utan **tillstånd**.
4. Uppställning av traktor, tung lastbil eller tung buss under mer än ett dygn i sträck får endast ske på tätt underlag. Undantag gäller för eldrivna fordon.

18 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Fordonstvätt är **förbjuden**. Undantag gäller för fordonstvätt som sker på sådant sätt att förorenat tvättvatten inte släpps ut till mark eller grund- eller ytvatten utan föregående rening.
2. Etablering av anläggning för fordonstvätt får inte ske utan **tillstånd**.

Övrig miljöfarlig verksamhet

19 § Inom primär och sekundär skyddszon får ny miljöfarlig verksamhet som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra risk för förorening av grundvatten inte bedrivas utan **tillstånd**.

Allmänna bestämmelser

20 § För vattenskyddsområdet gäller följande allmänna bestämmelser:

1. Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av huvudmannens grundvattentäkt inom vattenskyddsområdet.
2. Huvudmannen för vattentäkten ansvarar för att informationsskyltar finns uppsatta på väl synliga platser vid vägar som leder in i eller genom skyddsområdet. För detta ändamål får annans mark tas i anspråk. Utformningen av skyltar ska följa rådande rekommendationer om utmärkning av vattenskyddsområde.
3. För nya verksamheter och åtgärder som är tillståndspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken, eller anmälnings- eller

tillståndspliktiga enligt 11 kap. miljöbalken, krävs inte tillstånd enligt dessa föreskrifter.

4. I det fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska ansökan prövas av den kommunala miljönämnden eller motsvarande i berörd kommun.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 15 juni 2026.
 2. Verksamheter som har tillstånd eller är anmälda enligt 9 kap. miljöbalken, eller enligt tidigare vattenskyddsföreskrifter, får bedrivas i den omfattning och enligt det tillstånd eller beslut de har då dessa föreskrifter träder i kraft.
 3. Pågående verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter och som inte har varit tillstånds- eller anmälningspliktig enligt äldre föreskrifter, och som inte har tillstånd eller är anmälda enligt 9 kap. miljöbalken får, utan hinder av tillståndsplikten- eller anmälningsplikten, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 1 år efter att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten bedrivas endast om verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd och tillståndsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten inte beslutar om annat.

Pågående verksamhet som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter, och som inte har tillstånd eller är anmälda enligt 9 kap. miljöbalken får, utan hinder av förbudet, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten inte bedrivas.

Bilaga 1 – Upplysningar

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, så är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder som kan skada vattentillgången skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast ett år efter det att dessa föreskrifter fastställs.

Anmälan om olyckshändelse och släckinsats

Den som orsakat eller fått kännedom om en olyckshändelse, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening bör omgående anmäla detta till den kommunala räddningstjänsten tel. 112, den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt till vattentäktens huvudman. Av 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor framgår bland annat att den som får kännedom om en olycka som innebär allvarlig risk för miljön ska tillkalla hjälp. Detsamma gäller den som får kännedom om att det föreligger en

överhängande fara för sådan olycka. Efter avslutad räddningsinsats vid en olycka som inneburit att miljön har blivit skadad ska räddningsledaren underrätta den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt länsstyrelsen. Detta framgår av 6 kap. 1 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även vattentäktens huvudman bör informeras.

Ersättning

Bestämmelser om eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken och prövas därför i annan ordning. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan i vissa fall ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden enligt miljöbalken och förordningen (2011:13) om tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige begär det. Kommunen är tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Dispens

Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen medge dispens från meddelade föreskrifter, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan Länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som behövs för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd

I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska en skriftlig ansökan lämnas till kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd får förenas med villkor.

Informera sakägare

Vattentäktens huvudman bör regelbundet informera fastighetsägare, nyttjanderättshavare och verksamhetsutövare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller nya bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för föreliggande skyddsföreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade skyddsföreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt dessa vattenskyddsföreskrifter innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i gällande författningar.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10 om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor finns särskilda bestämmelser som gäller inom vattenskyddsområde. Det innebär bland annat att det ställs krav på sekundärt skydd för cisterner och lösa behållare, samt krav på information till tillsynsmyndigheten.

Spridning av bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 finns bestämmelser om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde.

Spridning av gödsel

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:37) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring finns bestämmelser om lagring och spridning av gödsel.

Energianläggningar

Anläggningar för utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten, uttag av vatten från berg och jord samt andra typer av borrhningar

kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljöfarlig verksamhet

I förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordningen (2013:251) finns regler som rör miljöfarlig verksamhet och som gäller utöver här meddelade föreskrifter. Till exempel regleras enskilda avlopp.